

Sporen

Johan Heirman

Mijn tuin in Sint-Maria-Lierde ligt op een plaats waar al heel lang mensen wonen. Het was dan ook een prima plek om je te vestigen. De grond is er buitengewoon vruchtbaar, en het huis is gebouwd op een bron. Bij het spitten van de moestuin vind ik geregeld sporen van die vroegere bewoning. Van de meest merkwaardige vondsten van de laatste jaren maakte ik deze opname. Af en toe vind ik wel eens een varkenskaak, maar op de foto wilde ik alleen maar artefacten. Plastic voorwerpen mochten er van mij ook niet mee op. Dit is uiteraard subjectief; als het binnenkort allemaal afgelopen is met dat plastic wordt dat natuurlijk even interessant. De meeste zaken zijn overigens van betrekkelijk recente datum. Mogelijk het oudste voorwerp is een afslag van minderwaardige witte silex, maar een mij bekende archeoloog uitte zijn twijfel bij de paleologische waarde ervan.

Er zijn veel scherven van aardewerk van uiteenlopende kwaliteit. Sommige zijn mooi versierd. Op een ervan is een engelenkopje te zien, op andere eikentakjes en een bloem van een campanulasoort. Er zijn ook twee knikkers van gebakken klei, twee van glas, een volkomen verweerd muntje van één frank en, heel interessant, een wat onregelmatige, uit been gesneden dobbelsteen.

Het meest opvallende en persoonlijke voorwerp is wel het nog zo goed als intacte ziekenfondsbrilletje. Dat zou volgens de oudere burens toebehoord hebben aan Charelke, die er woonde tot begin zeventiger jaren van de vorige eeuw. Ook de doorgebrande aarden pijpjes zouden van hem geweest zijn. Bij elk van die voorwerpen is een heel verhaal te verzinnen. Hoe komt zo'n brilletje nu in de moestuin terecht? Heeft Charelke per ongeluk zijn bril in de beerput laten vallen? Zo kwamen immers de meeste voorwerpen op het land terecht, als de aal werd uitgevoerd net voor het spitten aan 't einde van de winter.

Dat doet me aan het volgende waar gebeurde verhaal uit mijn jeugd denken: Een schoolgenootje had een keer op het gemak zitten lezen in zijn Zuid en Noord, een voor het middelbare onderwijs bestemde bloemlezing uit de Nederlandse literatuur. In die tijd hadden nog maar weinig woningen een WC met

waterspoeling. Meestal stond in de tuin een *huiske* met een hartje in de deur gesneden, in het *huiske* een plank met een gat waar een houten deksel op paste en ernaast een spijker met stukken krant of telefoonboek. Dat schoolvriendje nu had dus zijn dure schoolboek in dat gat laten vallen, recht de beerput in. Zijn ouders hebben het er uit gehaald met de mesthaak, afgespoeld onder de pomp en laten drogen. Daarom had die jongen op de schoolbank een bruin verkleurde, gerimpelde Zuid en Noord, met gaten in de bladzijden waar de haak doorheen gegaan was. Later is hij toch nog professor filosofie geworden aan de universiteit van Gent.

Charelke daarentegen was een keuterboerke, met maar enkele koeien en varkens. Als bijverdienste hield hij ook een estaminet open, waar de mensen uit het dorp in de met landelijke taferelen beschilderde gelagkamer onder de walmende kinkee een gokje met de dobbelsteen konden wagen onder het genot van een glaasje klare en een pijpje Appelterre. Die bril moet voor hem erg kostbaar geweest zijn, hij zou dus wel moeite gedaan hebben om hem uit de beerput te vissen. Misschien hebben kinderen, jaren nadat hij was gestorven, dat brilletje op de zolder gevonden en er mee in de tuin gespeeld en is het zo in de groententuin beland?

Centraal op de foto ziet u een scherv van groen glas met daarop de afbeelding van een anker. Het anker is, samen met de kleur groen, in de traditionele ikonografie hét symbool van de hoop. Hoop is het die de mensen gaande houdt. Het kan bijna niet anders of er heeft jenever in deze fles gezeten.